

Underbilag 2.

Undervisningsministeriet. København, den 29. juli 1972.

Finansudvalget tiltrådte på sit møde den 27. juni 1972, aktstykke nr. 442 af 24. maj 1972, vedrørende igangsættelse af detailprojektering af en udvidelse af fysiklaboratoriebygningen på atomenergikommissionens forsøgsanlæg Risø. Udvalget anmodede samtidig om en vurdering, dels af forsøgsanlægget Risøs betydning i forbindelse med Danmarks eventuelle tilslutning til De europæiske Fællesskaber og dels af, hvilke samarbejds- og udviklingsmuligheder Risø vil have inden for Euratom-samarbejdet.

Ved vurdering af forsøgsanlægget Risøs betydning i forbindelse med eventuelt dansk EF-medlemskab er det vigtigt at erindre, at forudsætningen for, at Danmark kan deltage i det teknisk-videnskabelige samarbejde inden for EF — det være sig såvel atomsamarbejdet som andet ikke-nukleart forskningssamarbejde — er, at der i Danmark er forskergrupper, der dels er i stand til selv at deltage i forskningsprojekter, dels kan bedømme og viderebringe resultater opnået af andre. På forsøgsanlægget Risø findes kvalificerede forskere inden for en række forskellige videnskabsgrene. Med sin alsidige ekspertise udgør Risø derfor en vigtig forudsætning for dansk udbytte af et teknologisk samarbejde inden for EF, hvad enten dette finder sted inden for rammerne af Euratom eller som led i den fælles EF-politik vedrørende almindelig videnskabelig forskning og teknologisk udvikling, som EF-kommissionen netop har fremlagt forslag om til Ministerrådet. Det kan i denne forbindelse nævnes, at der siden 1969 har pågået forhandlinger mellem de seks EF-lande og en række andre europæiske lande, 19 i alt, om et udvidet teknologisk videnskabeligt samarbejde i Europa. Der har i disse drøftelser været forhandlet om projekter, hvor Risø skulle have mulighed for samarbejde (metallurgi, meteorologi, forureningsbekæmpelse). Forhandlinger om sådanne konkrete forskningsprojekter fortsættes, og det er derfor ikke for indeværende muligt at bedømme, i hvilken udstrækning Risø vil kunne komme til at deltage i sådanne ikke nukleare fælleseuropæiske projekter. Dansk deltagelse i dette samarbejde er dog som bekendt ikke betinget af Danmarks eventuelle tilslutning til De europæiske Fællesskaber.

For at kunne bedømme Risøs samarbejds- og udviklingsmuligheder inden for Euratom-samarbejdet er det nødvendigt at angive nogle hovedtræk af baggrunden for Euratoms oprettelse i 1957 og Euratom-samarbejdets udvikling siden da.

På tidspunktet for oprettelsen af Det europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) var det blandt de seks medlemslande kun Frankrig, der havde et egentligt atomforskningsprogram. I de øvrige medlemslande foregik imidlertid en opbygning af nationale atomforsøgsanlæg, bl. a. af hensyn til nationale undervisnings- og forskningsprogrammer vedrørende atomenergien og udnyttelse af nuklear teknik. Det var således ikke de seks landes hensigt med Euratom, at dette fællesskab skulle omfatte den samlede nukleare forskningsindsats i de seks medlemslande. Dette fremgår klart af Euratom-traktatens bestemmelser, hvorefter det er Fællesskabets opgave „at fremme og lette kerneenergiforskningen i medlemsstaterne og at supplere denne ved gennemførelsen af Fællesskabets forsknings- og undervisningsprogram“. Euratom skal søge at koordinere atomforskningen i medlemslandene for bl. a. at søge dobbeltarbejde undgået. På forskningsområder, hvor den nationale indsats er beskednen, eller hvor omkostningerne er af et sådant omfang, at finansieringen i fællesskab skønnes nødvendig, kan Euratom foreslå medlemslandene at gennemføre fælles forskningsprogrammer, der søges gennemført på Euratoms eget forskningscenter, der består af afdelinger i Belgien, Holland, Italien og Tyskland, med Ispra i Italien som langt den største.